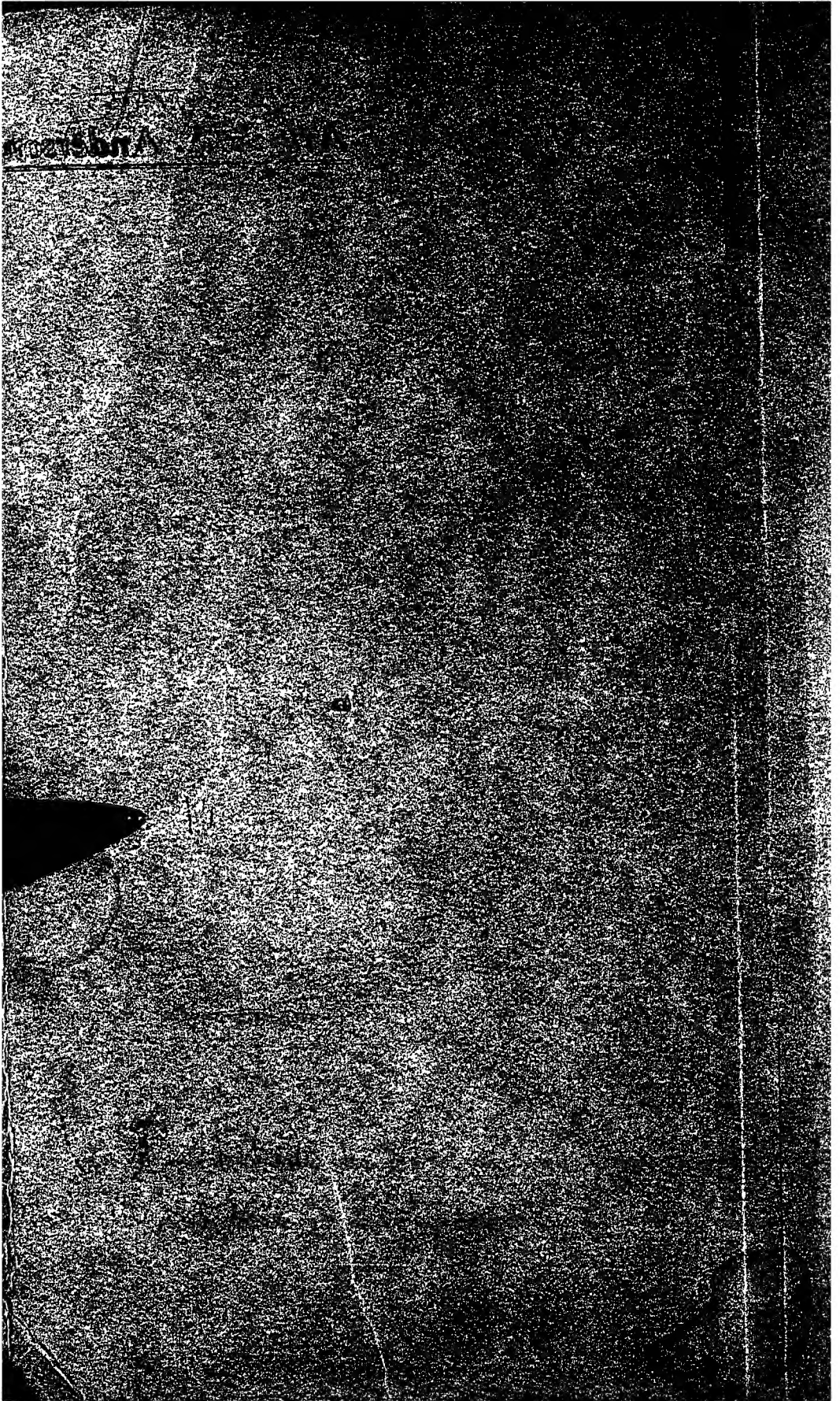


Arthur erson

STOFT



Maj-Lis!

Liv

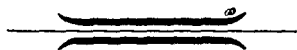
Min Genius och inspiration
med förutseende förutgående
med. Med tacksamhet och hängivenhet

Älskar!

1871

Arthur A. Anderson

STOFT



FÖRFATTARENS FÖRLAG

WINNIPEG - CANADA

1 9 3 4



ALSTRAD AV INTET BLEV DU.
FJARRAN MOT INTET DREV DU.
INTET ÄR ALL DIN SNÖDA
ÄVLAN OCH BITTRA MÖDA.

INTET ÄR DAGENS FÄGRING.
INTET ÄR HOPPETS HÄGRING,
TY VAD SOM LJUSAST, DRÖMMES
ANDOCK I MULLEN GÖMMES.

MEN AV DITT STOFTS ATOMER
SMIDES AV TYSTA GNOMER,
ÄTER I VARATS SMEDJA,
LÄNKAR I INTETS KEDJA.

Ur djupet stiger



Utopia.

DET går ett pilgrimståg igenom världen
av vandrare från grottekvarnens land.
Och trötta händer famna vandringsstaven,
ty tung är ledens djupa ökensand.

De vandra emot solbelysta höjder
med blicken lyft mot ljusets tempelsal.
Men, lång är vägen, målet ligger fjärran
från livets skumma, dimomhöljda dal.

S T O F T

Jag såg dem uti nattens tysta timmar,
jag ser dem än när dagen bränner het.
Och om du frågar dem vart färden galler,
de tiga tyst, ty ingen enda vet.

Utopia! — Var ligger lyckans rike?
Finns ingen här att skänka vandrarn tröst?
— Det enda svar som klingar genom natten
är ekots bittra, skoningslösa röst.

Och fastän pilgrimsskaran ständigt växer,
den aldrig dock sitt drömda rike når,
ty genom självskhetens täta dimmor
och hatets törnestigar färden går.

— — —

En gång måhända skall det ljusa segra,
och solen stråla för en bättre dag,
och nya släkten trotsa stigens faror,
— när mänskligheten glömt sitt eget jag.

Crescendo.

VÄNLIGA vindilar viska visor om vaknad vår.

Hör, hur i hult och i hagar gryningskoralen går!
Stark som en storm det sjuder, livet som fångslat låg.
Fri över fält och fjärdar väller sig vardets våg.

Susa i senljusa stunder, skogarnas sommarvind,
locka till lustiga lekars löjen bland lönn och lind.
Bär över bygd och byar, sjung över lund och lid
sången om sådd som spirar, odet till odlarns id.

Milt medan åkrarna mejas leker vid liens gång
molltoners mjuka morendos suckande skördesång.
Men, när i loft och loge grödan står gul som gull,
skälvande strängar sjunga mäktigt om markens mull.

Häftigt på härjande härnad viner du våldsamt vred,
jämnar allt gammalt med jorden, vräker allt visset ned.
Brytande ban för brodden, väntande värnlös vek,
klingar i kala kronor stormarnes strängalek.

D i s h a r m o n i .

GUD signe dej, pojke, min hurtige dræng
där du dansar i glädje och yra.

Det är livslustig fröjd i ditt smittande skratt
och din stämma den klingar så sprittande glatt,
som när vårguden strängar sin lyra
och drar sjungande fram över knoppande äng.

Härja, röva och förstöra.
Listigt söva och förföra
offret som du vill förgöra.

Hatet lågar.
Skänk i kruset bitter galla.
— Kryp i gruset, om befalla
du ej vågar.
— Liv är allas strid mot alla.

U R D J U P E T S T I G E R

Slaviskt kräla, slå de svaga,
ljuga, stjäla och bedraga
— det är släktets dystra saga.

Jag vånne jag kunde som du, lille dräng,
dansa bort mina mörka bekymmer,
och förgäta min tillvaros svekfulla gång,
och ett ögonblick åter vid lekfulla språng
andas vår, innan solskenet rymmer
och den brister, min spröda och ostämnda sträng.

Nom de guerre.

SER du i spegeln, högvälvd över pannan,
en kär bekants förfinade kontur?
Vem äger denna ståtliga figur?
— Mitt stolta ego, du och ingen annan!

Fast tvinsotblek, du tror dig manligt fager
och skön, som vore du av gudars ätt.
— Om folk, gunås, förstått ditt värde rätt,
du borde hugnats med olympisk lager.

Bekänn din blindbockslek och bluffteater!
Inunder kåpan har du spelat väl,
och skickligt dolt det vaga i din själ
med granna ord och imposanta later.

Med demagogisk styrka har du dundrat
emot den broder som mot broder bröt,
men har du icke själv, när svadan tröt,
i eftertankens kranka blekhet undrat,

om icke du var lika ond som denne,
fastän du blev besparad världens dom?
Kanhända bär du, trots du synes from,
ett hemligt kainsmärke på ditt änne?

Du gamle skrymtare som levt i hyckel,
släng masken av och glöm din nötta fras,
ty inför spegelns sanningsklara glas
står själv du gisslad av ditt narrspels gyckel.

H u n g e r .

JAG är mäktig och vis som Olympias gud
i mitt stolta mekaniska rike.

Till mitt magiska slott

tränger radions ljud,

och de vingar jag fått

hava gjort mig Merkurius like.

I Neptuni domän har jag även en borg,

och med sjumilasteg över gator och torg,

som i forntida saga,

kan jag blixtnabbt som stormvinden jaga.

Men ändå synes livet en meningslös lek.
Jag har dövats av harpa och psalmer,
tills min ande blev tom
och min stofthydda vek.
Jag går stukad och from
under samhällets skuggiga palmer.
Vid vart tvekande steg står en fångknekt på vakt,
och mitt fängslade jag gör honnör och giv akt.
Jag är blott ett nummer,
försoffad och slö som i slummer.

Tag igen alla skatter som gjorde mig rik.
Giv mig gårdagens torftighet åter,
ty mitt öra är trött
vid all djävulsmusik,
och jag lyssnar förstrött
medan världsrymden kvidande gråter.
Klipp de vingar jag högmodigt bär på min rygg.
Låt mig vandra som fäderna, sävlig och trygg.
Allt vill jag försaka,
om jag endast får själen tillbaka.

Den starkes visa.

MAN kallar mig tvärvigg och vresig och vrång,
när trotsigt jag knyter min hand,
och nekar att böja min nacke för tvång
och låta mig ledas i band.

Man klandrar mitt trots och man tadlar mitt sätt,
men högre jag skattar min förstfödslorätt
än mjältsjuka veklingars sång.

Man dricker sig rusig ur lismarns pokal
och kysser sin smickrares fot,
men märker dock ej att hans tunga är fal
och röjer ett undertryckt hot.
Jag vägrar att lyssna till var liten nyck
och kväva mitt jag likt en slav i förtryck
av inställsamt, sövande tal.

Jag vill icke stöpas i smältdegelns mått
och låta mig formas som ler.
Det arv som av gunstiga nornor jag fått
ett skönare öde mig ger.
När vindarna vina jag ändock står trygg
i stormen på bränningens skummande rygg
och gläds åt min friborna lott.

Guden är död, leve guden!

DET var sorg i Medina Kuota
ibland stammens förtvivlade söner.
"Medicinman, vartill skall det båta
att vi spilla vår dag uti böner?

Uti aska och säck ha vi höljt oss,
men din gud haver slutit sitt öra.
Fast vi bedit, när olyckan följt oss,
har han vägrat att bönerna höra.

Denna gud som du lärt oss att dyrka,
han är skröplig och svag som vi själva,
och har mist sin allsmåktiga styrka.
Se, hans vacklande lurfötter skåvla!

Varför skulle vår stam icke klaga,
når vi offrat det bästa vi hade,
till dess ingenting mer fanns att taga?
Huru kunde vi då vara glade?"

Medicinmannen höjde sin stämman,
han var stor i Medina Kuota:
"Vem kan flodernas/störtvågor hämma?
Vartill båtar det klaga och gråta?"

Må den gud som är vanmåktig ramla!
Innan solen går upp uti öster
skall en bättre idol än den gamla
taga mot edra bedjande röster!"

Det blev fröjd i Medina Kuota
ibland stammens förtvivlade söner.
"Icke höves oss längre att gråta!
Lär oss bedja vår nye guds böner!"

En gammal tramp.

DET lider emot hösten nu, och aftonsolen hänger
bland molnen över kullarne i väster som en fyr.
Det lyser gult i gläntorna, och aftondimman tränger
i täta silverslöjor fram ur skogens våta myr.

Se, gässen lyfta vingarne i flykt mot fjärran söder,
förr'n frosten bygger broar över sjöar av kristall.
— Här ligger jag i fjättrar medan feberhettan glöder
och hjärtats pulsar säga mig att dagen snart är all.

Små snälla systrar smyga kring med medicin och plåster,
och deras mjuka fingrar är som balsam för min gikt.
Men prästen är en plåga med sitt dumma pater noster,
och pockande på bot och bättring, bön och syndabikt.

Som fågeln fri, och utan att bekymra mig om födan,
så har jag njutit livet som en glad och lustig lek.
Ty om man intet haft att så, kan oron över grödan
ej göra dagen tung och svår och kinden tunn och blek.

Till vandringsman jag föddes och med längtans eld i
blodet,
jag drogs mot länder dolda bakom horisontens mur.
Ur tuvans dagg jag drack mig mærg, och sången stärkte
modet,
naturens sång, som brusar starkt bland skogens gran och
fur.

Med våren styrde jag min väg mot sommarljusa nätter,
om hösten har min längtan stått till palmbeskuggad
strand.
Och när det blivit trist ibland på tusenmila slätter,
har kosan gått mot höjderna och fjällens blåa rand.

Man sagt mig att den människa som inte vill arbeta, skall heller inte äta, och med hat och iskallt hån man jagat mig och stängt sin dörr. — De kunde inte veta att trälens boja ej kan fjättra vägens frie son.

Nog har jag kanske rumlat om och slösat många gånger min vandringstid på lösa kvinnor, whisky, spel och kort. och borde väl, som prästen säger, känna syndaånger för vad jag enligt lagens bud ej skulle hava gjort.

Men, om det är vår herre själv, som i sin visdom velat att plantor skulle växa fram på både ont och gott, så får han väl ursäkta att en fattig tramp har felat, och ätit av de ljuva örter mästaren har sått.

Se, gässen lyfta vingarne, snart vinterfrosten breder sin brygga över sjö och älv i nordlandsskogens vrå. Där drog den sista fylkingen! — Snart skall jag följa eder till landet bakom fjällens mur, dit vintern ej kan nå.

K v a l m .

LUFTEN står het över präriens vågor,
tungt bränner dagens tryckande kvalm.
Högt i det blå brinna solskenets lågor,
tynande vagga åkrarnas halm.

Vattnet står stilla i tjärnar och sjöar.
Torrt ligger bäckens gnistrande grus.
Sömnig står aspen vid stranden och slöar,
bidande vindens, svalkande sus.

Människor sucka i klagan och lida.
Trött sitter bonden bakom sin harv.
Tömnen den hänger så slapp vid hans sida,
milslång är forans ändlösa varv.

Själv går jag nedtryckt i mullen och trånar,
trånar till bergens vindsvepta loft,
trånar till daggfriska rymder som blånar
högt ovan slättens kvävande stoft.

U r k a o s .

Esse W. Ljungh tillägnad.

SATT invid mimerska källan
ljuslockig norna och spörjande såg
livets reflexer i speglande våg,
täljande människors öden.

Såg huru söner av Heimdall,
välborna söner av gudarnes ätt,
skymfade sanningens lagar och rätt,
gudarnes heliga rådslag.

Såg hur de ledo och stredo,
drucko ur ondskans omätliga hav
splitets och hatets fördärvliga drav,
bitter som bittraste galla.

Grät hon de klaraste tårar,
sörjde och klagade bittert sin nöd,
sörjde att Balder, den gode, var död,
störtad av svekfulla bröder.

Klingade vapen och sköldar.
Hördes ur avgrundens mörker ett gny,
steg över Bifrost mot himmelens sky:
"Muspel har segrat i Midgård!"

Skriade Ormen i Midgård:
"Blås i ditt Gjallarhorn, Heimdall, och mäl
Ragnarök stundar för herre som träl.
Rusta till drabbning, I asar!"

Satt hon förkrossad och slagen,
nornan, den väna, vid källan och kvad,
löste de gyllene lockar och bad:
"Heimdall, bjud asarne bida!"

Steg då från mimerska brunnen
upp emot rymden en stråle av hopp,
trängde till asarnes boningar opp,
lyste som himmelens stjärna.

Spejade nornan i källan.
Klart hennes öga, ur sorgdvalan väckt,
såg hur där trädde en nyare släkt
fram utur tidernas töcken.

Sköldarne glittra och glimma.
Stark som en ljungeld mot sviktande skans
ynglingen fäller sin blixtrande lans,
eldad av flamman från Asgård.

Rimtursars fylkingar vackla.
Ondskans och avgrundens mörkhärrar fly
åter till Muspelheims stinkande dy;
ungdomens vapen är mäktigt.

Jublade nornan vid källan:
"Ännu är Ragnaröks timma ej nådd,
än blommor, Balder, kärlekens sådd,
än finnes räddning för Midgård!"

Strandhugg





Söner av ett folk.

A, HERRE GUD, va' vi ä' duktiga på allehanda sätt,
och tänk vad glans det vilar över våra anor!
Är vår kultur och vår begåvning icke arv ifrån en ätt,
som fordomtima ledde världens ödesbanor?

O, yes, of course, vi ä' ju svenskar, tacka sjutsingen för
dä',
och gamla dyra moder Svea är vår mamma!
Dä' ä' så ljuvligt att ibland få sitta ned vid hennes knä
och tala om att vi från hennes sköte stamma.

Ä' dä' ej skönt att kunna säga åt en dum och fåvitsk
värld,
att Karl den Tolfte — och hans väldiga drabanter —
som skrämde ryssen och polacken med sitt jättestora
svärd
var fullblodssvensk som jag på alla håll och kanter!

Med allt vårt tomma skryt och skrävel är vi dock en
ynklig släkt,
som har sin styrka mest i munnen, ej i barmen.
I våra ådror rinner vatten, och vår ryggrad den är
knäckt,
och ej ett uns av sveakraft finns kvar i armen.

Vi slumra lugnt vid saxofonernas och jassorkesterns
brus,
och ligga lättjefullt bekvämt på rygg och drömma;
och rista runor — ej i klippan — men i strandens lösa
grus,
en flyktig skrift som nya tider snart skall glömma.

Det växer mossor på de stigar och de vägar vi ha gått,
och vad vi byggde blåstes bort av himlens väder.
Skall våra söner en gång blygas för den arvedel de fått
av sina ryggradslösa, jassförkrympta fäder?

Visst ä' dä' underbart att sola sig i fosterlandets glans
och våra hjältar ifrån forna dagar dyrka,
men, om det fordras av oss själva att vi svänga rostig
lans
— ha vi då något kvar av våra fäders styrka?

Fridlös.

DET var i högblomsttider. Jag minns så väl den gången,
då sist mitt öga famnade min hembygds stolta fjäll.
Men, fastän år förrunnit, än klingar för mig sången
av forsens brus och tallmons sus i stilla junikväll.

Det är som klang av klockspel, fiol och klarinetter,
som brusa skönt och svälla till en mäktig symfoni.
Och över sommargröna och midnattstrolska slätter
når ekot ifrån skogen av min hembygds melodi.

Och kära röster viska förtroligt i mitt öra
och locka mig tillbaka till min hembygds väna dal.
Än är det far som kallar, än tycker jag mig höra
hur mor därhemma suckar tungt i bitter saknads kval.

Det är som om jag jagas av starka, dolda makter.
Min själ är trött och sargad och jag längtar efter ro.
Det är som om jag vandrar i mörka, djupa schakter,
och trånar efter solens ljus där i min hembygds mo.

Ser du skären som blånande stiga
bak' vågornas skummande kammar?
Ser du stugor som skymta i fjärran
bland högvälvda, mäktiga stammar?

Det är Sverige som stiger ur havet,
likt féen i barndomens gårdag.
Med sitt trollspö hon smeker min panna,
balsamiskt som sunnian en vårdag.

Jag förnimmer en ton ifrån fordom,
som dallrar på skälvande strängar.
Det är suset från skogen och fjället,
och doften från grönklädda ängar.

* * * *

S T R A N D H U G G

Det vilar tystnad över kära ställen,
och mörk och enslig ligger skogens sal. .
En ensam stjärna tindrar bakom fjällen.
Självy är jag ensam i min hembygds dal.

Nu är den brusten, skingrad, vänskapsringen
och, lik en skugga ifrån flydda år,
är jag allena, glömd, och känd av ingen,
fast jag på gamla, kända stigar går.

* * * *

Det blev så ödsligt stilla där i de gamla nejder,
där skratten fordom skallade av munter levnadslust.
— Och ensamheten drev mig till nya bittra fejder,
långt borta ifrån hemmets jord på främlingslandets kust.

Jag slites mellan nutid och tid som är förgången,
och är en fredlös flykting, som ej äger hem och skygd.
Runtom mig brusar livet, men ändå är jag fången
av ständig längtan till min kära fjärran fosterbygd.

I stadens larm och buller och sorlet i fabriken,
i nattens tysta timmar och dagens tunga id,
förgäves, vart jag ilar, jag lyssnar till musiken
och stämmorna, som kalla mig ifrån en svunnen tid.

En gång, när jag har tröttnat på stora vida världen
och livets hårda bränningar, då skall jag söka ro.
Då skall jag utan saknad ånyo styra färden
till tystnaden och lugnets frid där i min hembygds mo.

Charles Bruzell.

På 60-drsdagen.

RAK såsom furen i hembygdens backe
har du i med- som i motgångar stått.
Aldrig du lärde att kröka din nacke
för vad du mötte av själviskt och smått.

Din var förmågan att siande spana
långt bortom nutidens dimmiga sfär.
Icke tillbaka, men framåt din bana
gick mellan hotande klippor och skär.

Vikingalynne och vikingaseder,
det var ditt arv av en friboren stam.
Orädd du bar dina färger med heder,
varhelst än nornorna förde dig fram.

Hövdingaseder och hövdingalynne
bjöd att du främst uti fylkingen stred.
Främst i det goda, ditt hövdingakynne
gav dig en rangplats i stamfränders led.

Hell dig, och tack för allt gott du oss skänkte!
Tack för att svensk över allting du var!
Må allt det vackra och sköna du tänkte
spira och blomma i kommande da'r.

Soldater.

HÖR, vilket stoj där på planen vid skolan!
Krigsropen skalla: "Soldater, giv akt!"
Tropp emot tropp av små hjältar så modiga,
tappra små gossar med näsor så blodiga,
kämpa mot fiendens väldiga makt.

Små indianer med pilar och båge
mot blekansiktenas flockar ge fyr.
"Albions söner" med kinder så blossande
rikta mot "Tyskland" ett dråpslag förkrossande.
Skam åt den kämpe som drabbningen flyr.

S T O F T

Allyaret präglar de stridande skaror;
arvet från fejder som fäderna stred.
Sinnena jäsa i bröstet, som flämtande
sjuda av iver, tills skolklockans klämtande
bjuder de krigande kämpar till fred.

England har vunnit och stolt hennes söner
draga med seger från slagfältet hän.
Slagna små tyskar stå mulna och knotande,
blåa små ögon stå mörka och hotande:
"Nästa gång skall vi ta' skadan igen!"

Mister Olson.

MISTER OLSON är väldig och mäktig.
Han är svenskkolonins patriark.
Han är rik som ett troll, och så stark
och förståndig och klok och så präktig.

Han är vidlyftig runtom sin mage,
och är alltid så rakad och nätt,
men kan ändå ej kallas för sprätt,
fast han jämt bär en nystruken krage.

Han är äldst ibland stans pionärer,
ty han kom medan seklet var ungt.
Genom arbete, troget och tungt,
är han nu en av stans dignitärer.

Och på loger och styrelsemöten
sitter Olson som hög president.
Då är det ej så mycket bevänt
med de andra förstockade nöten.

När han smäller sin klubba i bordet:
"Nästa speaker ska' fatta sej kort",
är det rent så att man tappar bort
all sin visdom och sväljer ner ordet.

Ve den stackarn som säger emot 'en.
Då gör Olson på skivan revolt,
och förklarar att bättre en kolt
skulle klä' den patentidioten.

Hur vi vrenskas och vrider och vänder,
sitter Olson på toppen alltjämt,
och hans svar är ett dräpande skämt,
som ta'r vapnen ifrån våra händer.

Men, när en gång till andarnas herre,
trött på ära och pengar han går,
blir nog saknaden bitter och svår,
och förbistringens sju resor värre.

Charlie.

“**D**IN förtappade bondfångarsjäl, come along!
— Hur ditt ynkliga harhjärta bävar! —
Jag skall lära dej, fastän din hjärna är trång,
vad som menas med norrländska nävar.

Jag skall måla din argröda lönnkrögarkran
i den svensklå och gula kulören.
Jag skall hjälpa dej räkna, din skojarefan,
och att skilja på penningvalören!

Nu var Charlie i fyllan som vanligt, och frän,
— och när Charlie är så'n är han farlig, —
Där bredvid, full av fasa, på skälvande knän
darrar krögaren, blek och allvarlig.

“Jag skall ge dej en nyttig och hälsosam vink,
om du känner dej rädd och besviken:
— Langa hit med en flaska, och bjud på en drink,
ger vi tusan i matematiken!

Men, när morgonen grydde var plånboken tom,
och i finkan, så ynkelig och liten,
ligger Charlie och svär vid sin törstande gom,
att han aldrig skall röra vid spriten.

Mr. Shoholme.

DI clämar Mäster Shoholme var en utstuderad rackare,
som inte brydde sej ett dyft om andras ve å väl,
att han var mean och krokig som en korkskruv, å en
stackare
som för en vattenvälling kunde sälja bort sin själ.

Fäll aldrig i min levnad har jag mött en som var sniken
som
den gamle foxen Shoholme var, då ä' då visst och sant.
Han geck i bara rägs å lumpor mitt i all sin rikedom
å ränta sej ett shänte bort ve stadens fattigkant.

Å inte hade han nå' use för svenskarnas föreningar.
"Dä ta'r en massa penningar å ä' sånt bråk å fuss.
Jag filar inte för't å cärrar int' för era meningar",
sa' Shoholme, gamle skojar, å la' in en tobaksbuss.

Te få en in i körka, dä var lika stört omöjligt som
te picka ner e stjärna ifrån himlens blåa tak.
"Jag skulle joina körka jag! Dä vore lika löjligt som
te be mej te försöka på å bita mej där bak."

Fast penninghögen växte stor i Mäster Shoholmes kassa-
fack
blev gubben själv för want åv food te slut liksom ett skal.
En vacker dag, när krukan gått te dess att botten äntligt
sprack,
kom Shoholme te å vakna opp på stadens hospital.

Å doktarn stog en stunn å fila på hans magra gubbakropp
å scrätcha sej betänkligt i sitt vita doktorshår,
men när han sen var färdig sa' han: "Nu så får dä vara
stopp
mä svälten, annars är du gåån på mindre än ett år!"

Hur då nu var så tog allt detta knäcken på hans samlarnit,
men för hans stackars svultna buk blev sköna sötbröds-
dar.

“No, aldrig ska’ nå’n annan få dra’ nytta av min samlar-
flit

å gö’ sej”, sa’ han, “på de dalers som jag lämnar kvar.”

För Mäster Shoholme blev då nu ett sällt å ljuvligt
nådaår.

Han åt å entertänade å drack å åt å söp.

Men efter några månar, när han mätt å gla’ på gatan går,
sa mekanismen tvärt godd night, and Mäster Shoholme
stöp.

Blå ögda rödsinn.

ETT rödsinn skall vara kopparrött i synen,
 vagga knämjukt när det går,
 och ovan ögonbrynen
 hava svart, stripigt hår.

Men möter du ett rödsinn,
 vars hår är mera utspätt,
 vars sinn är mera ljuslätt,
 och, som desslikes har
 ett ljusblått ögonpar,

och om detta unga rödsinn
 tuggar snus och tar sin
 tuting och ej känner far sin,
 men väl dess röda mamma;
 och säger det fan anamma,
 jämte andra fula ord, som tamme
 fanken, och kommer det från Sioux,
 då ~~har man~~ grava skäl att tro,
 att "Handsome Swede" var't framme.

Tiggargossen.

JAG satt och rökte på en cigarrett
i godan ro, en dag på restaurangen,
och lyssnade förstrött, och njöt av klangen
från radions celebra stråkkvartett.

Beskäftigt ilade med fyllda fat
emellan borden små serveringsflickor,
och slamrade med koppar, glas och brickor,
och pladdrade sitt meningslösa prat.

Det hela var så sommarljus och glatt;
därute solen gassade och stekte,
härinne allting jassade och lekte,
och allt var muntert stoj och sorl och skratt.

Då märker jag en hand som fattar milt
i min kavaj, och hör en röst som gråter:
"O, dear Mister, give me just a quarter!"
Bredvid mig står en elvaårig pilt.

I lump och trasor var den lille klädd,
en bild av nöd och djupaste elände,
och rörd till tårar, i mitt bröst jag kände
ett styng, när gossen viskar skygg och rädd:

"Ack, Mister, hjälp mig, pappa min är död,
och mamma min, hon ligger sjuk därhemma,"
han suckar tungt med bruten barnastämma.
"Jag är så hungrig, giv mig litet bröd!"

Vem kan väl motstå sådan ödmjuk bön?
Vem kan en sådan barnablick förgäta?
— "Sej, fröken, ge den lille nå't att äta!"
Hans tysta "tack" var mer än riklig lön.

Men invid dörren en polisman står
helt apropå och kisar under hjälmen.
"Därborta sitter han, den lille skälmen,
som rymde ifrån kolonien igår!"

Mor på Tolvan.

DU och jag kanske menar att det vore gott,
att ha plånboken späckad med pengar,
och att bo i ett mansion så fint som ett slott,
att ha milsvida åkrar och ängar,
att få göra precis vad man själv hittar på,
att ha flitiga pigor som jämt stå på tå,
eller raska och villiga drängar..

Rike Pearson på Tolvan och missisen hans
har den största och fetaste farmen.
Om ock Pearson är böjd, vet vi litet till mans
att han en gång var kraftig i armen.
Men, se missisen hans, fastän gammal och grå,
är den finaste parten av Tolvan ändå,
hon, om någon, har hjärta i barmen.

Där hon går i sitt fina och bönade hus,
 fullt av grannlåt och speglar som skiner,
 är hon själv lik en stråle av sensommarljus
 mellan fönsternas stärkta gardiner.
 Hon är god emot folket och blid i sitt sätt,
 och tar lyckan med jämnmod och motgången lätt,
 utan buttra och surmulna miner.

Hon har smakat en farmkvinnas dödande lott,
 fostrat ungar och slitit vid plogen,
 och i ensliga skrämmande grådagar stått
 där allena i shäntet i skogen.
 Men fast stormarna veno om stugväggens knut,
 under ulvarnas hungriga, skärande tjut,
 var hon plikten och mödorna trogen.

Sedan lyckan sig vände och tiden gav lön
 för de strävsamma nybyggardagar,
 är det dock, om än brodden står saftig och grön
 över böljande åkrar och hagar,
 som om något blev borta med dagen som gick,
 och då märker du saknaden i hennes blick,
 fastän munnen ej sörjer och klagar.

Och ibland kan det hända att osedd hon går
ut till shäntet som lönnarna gömmier,
för att leva på nytt sina nybyggerår
ibland minnen som aldrig hon glömmier.
Här står Britt-pigans vagga och Lill-Jerkers säng!
De ha flugit sin kos både piga och dräng.
Gamla mor sitter hemma och drömmier.

Big Swede.

DET nalkades mot jul. Decemberdimman hängde grå
och vintern som strök in från norr — just forty-
five below —

höll bygden i sitt bistra famntag fången.

Bill West och jag, vi sutto där i soffans mjuka vrå
bland tobaksrök i stoj och larm, och hörde tysta på
hur sorlet steg och sjönk i ölsalongen.

Man pratade om ditt och datt vid fyllda glas och krus,
och glömde veckans mödor i ett billigt lördagsrus
av mustigt öl, som flöt i strida floder.

Då kom där genom dörrens glugg en iskall vinterpust,
och in steg, högre, över tröskeln lumberjätten Gust,
"the great big Swede," en ökad backusbroder.

Med parkasäcken kastad över fransad mackinaw,
inunder pannans frusna lock som glittrar silvergrå,
han ser sig spörjande omkring i salen.
Hans tal var trotsigt, gäcksam, när han med en vårdslös
nick
gav kyparen en näve mynt: "Drick, boys, för tusan,
drick!
Idag står jag och ingen ann' för balen!"

Han tog ett glas och satte sig vid bordet närmst invid.
Och fastän han ej kände oss, nog kände vi "Big Swede",
den gamle rumlaren och backusträlen.
Det låg en fläkt av vilddjurskraft i hans robusta grin,
men blicken glänste rådjursvek och bitter var hans min,
och skvallrade om sorg som tyngde själen.

Vi höjde våra glas mot "Swede" som skämtade och drack,
och tömde dem på fädrens vis: "Skål, landsman, skål och
tack!"

— Då var det som han hade plötsligt vaknat
ur drömmar, och han höjde sina gråa ögonbryn,
och såg mot oss som den som ser en gammal välkänd syn
av något kärligt, som han länge saknat.

Helt stilla satt han en minut. Det sades ej ett ord.
Så steg han långsamt upp och slög sig ned invid vårt bord.

"Well, boys!..... Vad önskar Ni att dricka?"

Och åter lyste ögats eld av samma gamla gäck,
som gjort "Big Swede" till prästernas och läsarfolkets
skräck.

"Get busy, waiter! — Fyll din största bricka!"

— "Hm, hm, so you are Swedes, my friends? — Två kyck-
lingar som nyss

ha lämnat äggets lugna skal och flugit ut på kryss
långt bort från bo't och mammas varma vingar?

— God help you, kids, men tro mej ni, det är en vådlig
färd,

och tusan vet om mammon är en sådan möda värd,
med all den höga skatt som fan betingar!"

Hans ögon irrade en stund, som sökte de ett mål,
till dess han åter grep sitt glas och sade buttert: "Skål!

— ha, ha, ha, ha, — jag är väl full kanhända! —

Men, boys, när ni har smakat på allt ont som världen gav
och läskat er med främlingslivets allra sämsta drav,
som hatets mörka djävulslågor tända,

då kanske ni förstår den tröst, som ligger i en sup,
när stigen glider utför emot mörka avgrundsdjup,
och tvivlets järnklo griper om ens sinne.

— En gång var jag väl också ung och kände liksom ni,
och tyckte vägen sträckte sig mot höjden, ljus och fri,
och hjärtat klappade av fröjd därinne.

But..... could I help that I grew weak, and felt a little
blue,
and, hell, when everything goes wrong, what can a feller
do?

Det var försent för mej att retirera.

Jag skrev i misstag far mins namn på en reversblankett,
en gång när jag var ung och dum. Det blev familjerätt
och domen löd: Låt slyngeln emigrera!.....

Well — damn it — när man fötts till lek och inte provat
slit

går själen snart i spillror, plockas sönder bit för bit,
till dess den ligger rosslande och bruten.

När sedan nöden tvingar en bland sämsta drägg och skum
till ödemarkers enslighet, där skogens mur står stum,
believe you me, man känner sej förskjuten.

De kalla på dig, minnena, ifrån en dag som var,
när vintergatan gnistrar mot dig, strålande och klar,
och nattens alla fagra stjärnor brinna.
By God, hur längtan spelar på ditt sjuka hjärtas sträng!
Du drömmer om allt skönt du minns, ett dukat bord, en
säng,
ett varmt gott hem, en älsklig liten kvinna.

— En flaska hembränd langarsprit, ett billigt, tarvligt
rüm,
en liderlig madonna ifrån stadens värsta slum,
det hjälper döva lågan i ditt hjärta.
— Se'n guldet gått åt helvete, och ingenting är kvar,
— ha, ha, ha, — då är du glad, att du en fristad har
i skogen med din ånger och din smärta.

Oh, pardon me, jag tror att "booze" har gjort mej litet
vek.

Töm glasen....! Skål....! Och minns att livet ej är bara lek,
att lyckans sköna mö är sällan trogen!.....

— Snart bär det av dit opp igen. — So long, and thank
you, boys!

För nu är kassan klen, och då är tid att gå till kojs.

Hm.....

— Kanhända träffas vi en gång i skogen!"

Vi sutto där, Bill West och jag, allena nu, vi två
i ölsalongens stoj och larm, och tänkte tysta på
hans ord vid avskedsskålen som vi tömde.

Vi sågo honom aldrig mer, ty snart kom bud att "Swede"
kasserat in sin sista check och äntligen fått frid,
den frid varom hans sorgsna hjärta drömde.

Scylla och Carybdis.

DET är ej så mycket min längtan dit hem,
som trycker och plågar mitt sinne;
och tanken på vännernas skara och dem
som än leva kvar i mitt minne.
Det är icke bilden av mor och av far,
och stugan därhemma på kullen
— fast nog är det sant att mitt hjärta blev kvar,
därborta i fädernemullen.

Det är icke längtan till barndomens bygd,
ej minnet av grönskande hagar,
och trastarnas sång där i hemskogens skygd
i soliga försommardagar,
som vemodigt ropar från stunder som gått,
ty mångt är nog skövat och brutet
av allhärjarn, tiden, och vissnat och grått,
och glömt i ett bleknat förflutet.

Men, kampen för brödet bland slavarnes hop
på mammons förgyllda galärer,
vid dårarnas själlösa, hetsande rop
i egos förpestade sfärer;
och sorlet av säljarnes höga diskant,
när köparne tvista om buden;
och marionetternas lismande fjant
kring dollarn, den mäktige guden,

det stinger mitt bröst som en tveeggad dolk,
Dock, bittrast är hånet man skänker
den främling, som dristar bland främmande folk
stå fast vid vad skönast han tänker.
Väl var jag en dåre, som trodde att jag
bar inom mig något av värde.
Min ropandes röst var för bräcklig och svag,
bedräglig den dröm som jag närde.

Jag mättes och vägdës på månglaresätt
med guldvikt på krämarevågen,
men hur jag än vägdës befanns jag för lätt
av massan med krämarehågen.

Jag kastades undan av pöbel och pack
— för främmande var dem min lära.
Nu sviktar min själ under järnhälens klack
och bördan jag tvingats att bära.

Och, gläntar jag åter på hemgårdens dörr
så står jag väl dyster och sluten,
en främling bland dem som mig älskade förr,
allena och kanske förskjuten.
En överspänd, dåraktig, trotsig rebell,
som drivs av en brinnande låga
att sporra pegasen^o och slå en appell
mot en — kanske inbillad plåga.

Svenskhet.

ÄR svenskhet blott sirliga fraser och ord
i fåfängans skimrande nejder,
blott smulor som fallit från fädernas bord,
blott eko av fädernas fejder?
Är svenskhet blott glansen av dagar som gått,
då äran blev ristad i gult och i blått
med eldskrift kring jorden
av segrande hjältar från Norden?

Högt ljude då svenskhetens larmande lur
om tider som kommit och farit!

Tälj fädernas drapa i moll eller dur,
en drapa om hjältar som varit!

Stäm, håglöse vekling, din lyra och sjung,
om hugstora minnen, när mödan är tung,
och korthusen vackla!

Bär högt då din flämtande fackla!

Är svenskhet en lockande, vemodig dröm
om hembygdens ljusfagra kvällar,
om barndomens stig bortom världshavets ström,
om sjöar och dalar och fjällar?

Är svenskhet en vålnad från fädernas land,
som sätter ditt trånsjuka hjärta i brand,
men låter dig glömma
de skatter din omgivning gömma?

Nej!.....

Sann svenskhet är rotad djupt i ditt bröst,
i själens förborgade tempel.

Den talar med fädernas mäktiga röst
och manar till höga exempel.

Ty arvet du fick av en storvulen ätt
dig bjuder att kämpa för sanning och rätt.

Allt ädelt du värje!

Då hedrar du stammen och Sverige.

Din trohet mot plikten är svenskhetens tolk.

Din handling blott ensam skall sjunga
sitt svenskmannaode för länder och folk
med gärningens klingande tunga.

Då kanske det sägs, sedan solen gått ned
och skuggorna lägga sig över din led,
när dagen är färdig:

"Hans gärning var fäderna värdig."

Prolog

*vid Svenska Förbundets Midsommarting i Round Lake, Sask.,
23—24 juni 1934*

FAGERT inbäddad i grönt som en skön ametist du ter
dig,
vaktad av höga åsar, dem gudarne satt att dig skydda.
Round Lake, du tjusande pärla, när midsommarkransad
jag ser dig,
vågornas glänsande kammar av näckroseblomster prydda,
klappar mitt hjärta av hemlig fröjd, och pulsarne glöda,
då dunkelt mitt öra hör harmonier av toner som flöda
fram ur det undermedvetnas natt och glömskans dimmiga
dager.

Var det en hägring, måhända, reflexer av sorgfria lekar
till hemlandsskogarnas sång, när natten stod soltrolsk
och fager?

Eller, var det kanhända skrattet bland strändernas ekar,
besvarat av branternas eko, eller vita klädningars flirt,
ungdomars leende ögonkast, och rockens fladdrande
skört,

när bälgspelets gäcksamma låt gick midsommarhet och
gäll,

som väckte det gångna till liv i ekodalen Qu'Appelle?

Qu'Appelle? — Vem kallar i månljus natt,
när Stella Polaris glimmar
där uppe på stjärnhimmels blåa loft
i midsommarnattens timmar?

Ett ögonblick blott faller tystnaden tung,
då går ett sorl genom kvällen,
och skuggorna skrida, när nuet dör,
ur dunklet vid spökappellen.

En brunbränd gestalt på en vild mustang!.....
Det dånar ur skyn och ur mörkret sprang
en fjäderprydd skara i vild karriär
med bågar och uddvassa pilar.
Whoopee och oho! Under larm och gny
genom dalen i sporrsträck den ilar.
Vid oskodda hovars snabba takt
stiger damm som hotande skyar,
och längst vid synrandens bleka kam
står skenet av brända byar.

Men sorlet stannar och synen dör,
och jägaretruppens vilda kör
förtonar i diminuendo.

En vindfläkt viskar, Qu'Appelle? Vem där?
i smekande svagt morendo.

Qu'Appelle?

— Med kinder som brynts av tunga år
ett manligt följe emot mig går
på målfasta sulor ur skogen.

Jag lyssnar till stegen vid morgonens rand
och känner ett tryck av en valkig hand
som härdats vid yxan och plogen.

Qu'Appelle? — Det är klang av nordiskt stål
i röstens mörka nyanser,
det idogas, sannas och rättas symbol
i hjärtvarma resonanser.

Det är stämmor som viska ett tyst Fader vår,
när nöden gör hemgång i hyddornas vrår,
eller läppar som slutas då muskler spänns
omkring spettet och spaden, och motgången känns
som en sporre till nya mödor.

Qu'Appelle? — Det är fädernas kärnfriska tropp,
dessa män som lagt ned sina stavar,
dessa kvinnor som sletos av fruktan och hopp,
och som vila i glömda gravar.

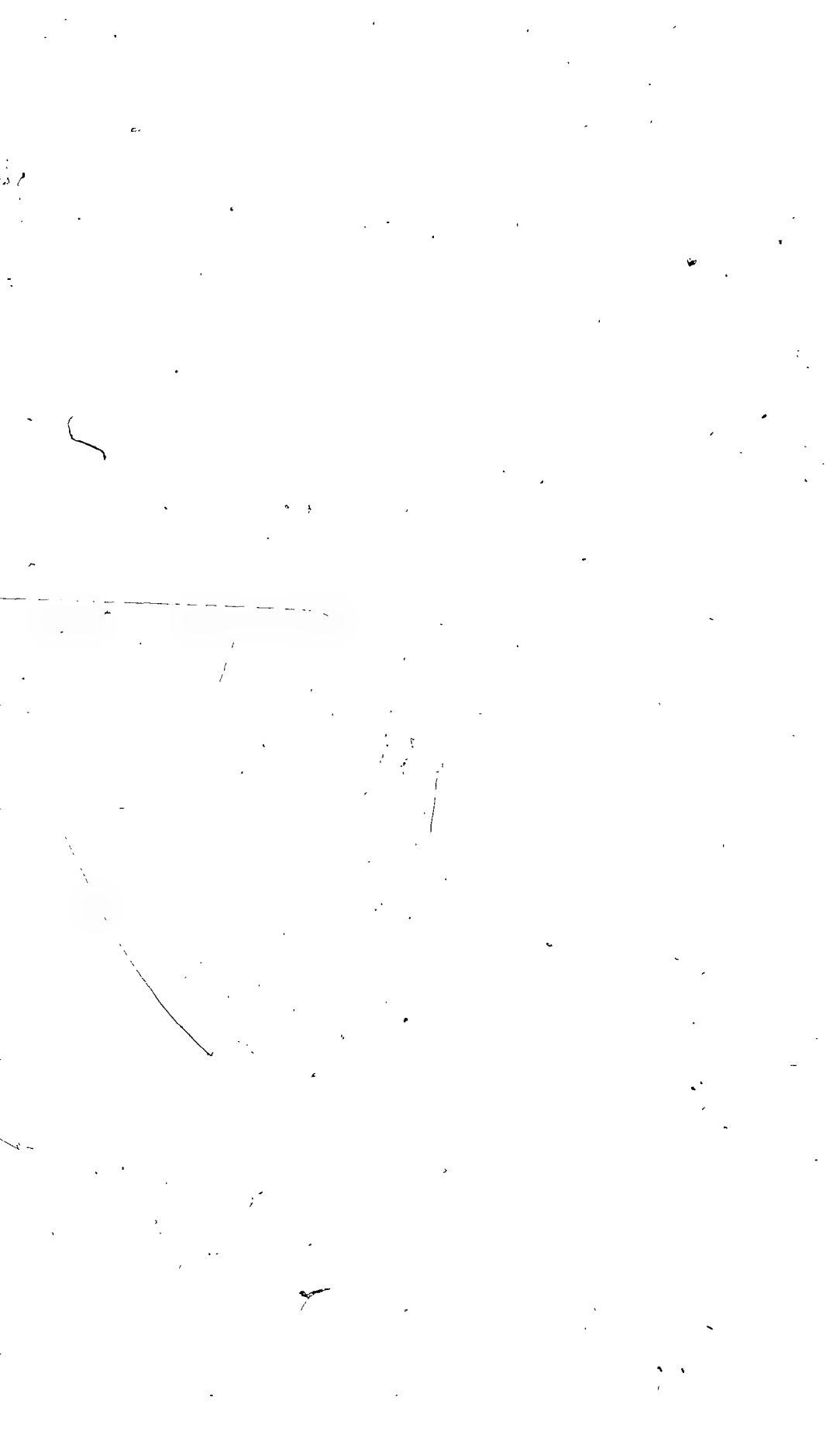
Det ljuder från vittrade stugor och tjäll:

"Varer svenske i allt!" — Qu'Appelle, Qu'Appelle,
I senfödde döttrar och söner?"

Var allt kanske blott en hägring av drömmar de gamla
spunnit
vid plogens och liens gång bland skogklädda kullar och
bankar;
reflexer av svenska segrar, dem fliten och mödan vunnit
vid Round Lakes glittrande våg, som födde mitt hjärtas
tankar;
eller dalens okuvliga ande, som nuets blekhet betvingar
och trotsigt talar ännu ur dunklet bland strändernas
ekar;
var det sprittande sorgfritt skratt, som klingar och
återklingar,
när pulsen slår ungdomsvarm i glättiga skymningslekar,
och bälgspelets gäcksamma låt går midsommarhet och
gäll,
som väckte det gångna till liv i ekodalen Qu'Appelle?

Round Lake med kringliggande svenskkolonier är belägen i den
bördiga Qu'Appelle Valley i östra Saskatchewan, sida vid sida med
de reservationer, som upplåtits åt traktens indianer.

Reminiscenser



Lena på Backen.

GAMLA Lena på Backen var rynkig och grå,
hennes rygg lik en enrisbåga.

Och med Lenas förstånd var det nog si och så,
ty när stormvågor hördes mot strandbädden slå
brann i ögat en sällsam låga.

Då blev Lena så butter och grälsjuk och led
och för traktens ungar en mara.*

När man minst kunde ana slog Tok-Lena ned
som en fräsande bomb och förfärande vred,
mitt i pojkarnas skräckslagna skara.

Och hon knöt sina knotiga nävar och svor:
"Skynda på bara, gno som satan!"
Och det var som en furie i henne för.
— Hur vi gnodde på trasiga, snedgångna skor,
så det ekade utåt gatan!

Då vi sprungit satt Lena och myste i mjugg,
när hon såg oss ungar försvinna.
Hennes blick blev så varm under gråfärgad lugg
och av vanvettets eld såg man icke ett dugg,
blott en trött gammal bruten kvinna.

Och med huvudet stött mot sin fårade hand
sitter Lena och tankfullt stirrar.
Och i ögonen brinner en underlig brand,
när hon torkar en tår ifrån kinden ibland,
medan själen i drömmar irrar.

Gamla Lena var en gång så fager i hyn
som en ros ibland traktens unga.
Hennes friska gestalt var en fägningsam syn
för båd' gammal och ung, och som lärkan i skyn
hördes Lena på Backen sjunga.

Fäst hon möttes av mången beundrande blick
ifrån giljarnes brokiga skara,
blev det fiskarens Erik som Lena-Lill fick.
Han var fattig, men manlig i hållning och skick,
han var hurtig och djärv i fara.

Men som alltid när lyckan tycks stråla som bäst,
och när solen som varmast flödar,
kommer ofärdens skugga som objuden gäst
och stör fröjden i livslyckans jublande fest,
och löjet på läpparne dödar.

Det var höststorm på havet och bränningen sjöd
emot strändernas klippiga hållar.
Ifrån skären kom budskap att Erik var död!
— Men i Lena-Lills blick brinner vanvettets glöd
sedan dess i stormiga kvällar.

Vid Lägerbrasan.

DET lyser så grannt mellan högvälvda stammar,
när gnistorna stiga mot himlens kupol.

Det väser och fräser, det flämtar och flammar
vid nattvindens lek ibland stockeldens kol.
Och lustigt går ekot av ungdomens trallar
bland Storhedens ruggiga granar och tallar.

Högt upp emot stjärnorna ringlar sig röken
i sirliga slingor bland fura och björk.
Av träden bli hemska och ljusskygga spöken
därborta i däliden, där natten står mörk.
Det tassar och smyger, det trevar och lockar
i snåren bland vindfällets kullfallna stockar.

R E M I N I S C E N S E R

Långt inne i mörkret, där skogsrået ruvar,
hörs klagande skrin ifrån ugglor och uvar.
"Hu-hu" och "hi-hi" — över skogar och vatten
gå vida de valla och gäckande skratten.

Och mystiska gastsuggor hota och skrämma;
från talltoppen suckar en sorgesam låt.
Den skojfriska jäntungens jublande stämma
gick plötsligt i moll och dog bort som i gråt.

* * *

Men Janne är modig och tröstar sin Greta:
"Int' finns dä nå'troll nu, dä borde du veta!"
— Och ändå så vet hon att trollena finnas,
förfärliga odjur med fingrar som klor,
för farmor kan ännu med säkerhet minnas
den skreva i berget där skogsrået bor.

Och varsamt han sluter i kraftiga armar
sin darrande tös — här var trygghet och ro.
Här känns det så ljuvligt, när trollpackan larmar
så vanvettigt hemskt genom storskogens mo.
När glöden på stockbrasan sakta förbrinna
är rakt som om otyget skulle försvinna.

Då skogsrårna tystnat och skuggorna blekas
är spöknattens trolldrott för längesen glömt,
och villigt hon låter sig kyssas och smekas,
— nu tror hon på Janne och tvivlar på skrömt.
Men Janne, den spjuvern, är tacksam att veta,
att skrock är det enda, som biter på Greta.

Minnen från Hawk Lake.

SOLEN står blank över skogstjárnens spegel.

Endast en krusning
av strandvågen rör
såven i viken, som nicka och gunga.
Genom den ljusning,
som skogsgläntan gör
skymtar i fjärran ett hängande segel.

Högt uppå klippan en vindhärjad fura
vemodigt spanar
dit ned i det blå.

Och invid stranden, där mossan är fuktig,
lummiga gränar
drömmande stå,
medan i skogsdunklet dvärgbjörkar kura.

Skuggorna falla, när solskivan dalar
 bakom de blånande
 bergen i väst.
Kvällsvindens svalka ger liv åt naturen.
 Bofinken, trånande,
 skyndar till fest,
väntad av makan i lövskogens salar.

Glatt ljuda skratten kring holmar och lunder;
 ekot ger lekande
 svar ifrån ön.
Ungmö och yngling i skogarnas dunkel
 kuttra bevekande
 kärleksvarm bön,
viska om älskog i skymningens stunder.

Mid som m a r d a n s .

Ä N dröjer sol över fjärdar och sund.

Grönklädda björkar stå midsommartrolska.

Muntert en sprittande midsommarpolska
lockar och leker från dansbanans rund.

Lappnisse, gnor på sin nötta fiol,
sjunger och trallar med hatten på nacken.

— Doften av kådiga tallar på backen
blandar sin sötma med skogens viol.

Älvorna dansa kring Vassaras vik,
myggorna sväva i lustiga ringar.
Gummorna bliga, när pojkarna svingar
jäntorna kring efter Nisses musik.

Allt snurrar runt i en virvlande jass.
Långt ut i älven en laxöring hoppar,
och invid stranden en andunge doppar
näbbet försiktigt bland böljande vass.



Dundret allena, med snökransad topp,
står där och drömmer i midsommarnatten,
medan i fjällsjöns kristallklara vatten
solguden lögar sin glänsande kropp.

Gummorna snattra vid stockeldens rök,
tissla och tassla och nicka med skallen.
Körkarna smälla vid Klockarevallen,
— gubbarna ta sej i lönndom en gök.

Skrattet går vida och ekot ger svar.
Skrämd från sitt rede en riphona flyger,
då genom buskarne sakta sig smyger
bort i skymundan ett älskande par.

R E M I N I S C E N S E R

Timmarna skrida och gammfolket går.

— Solen har redan gått högt upp till väders —.

Snart de vid dragsoffans buktande bräders
knarr drömma ljuvligt om ungdom och vår.

“Damernas sista!” hörs Nisses salut.

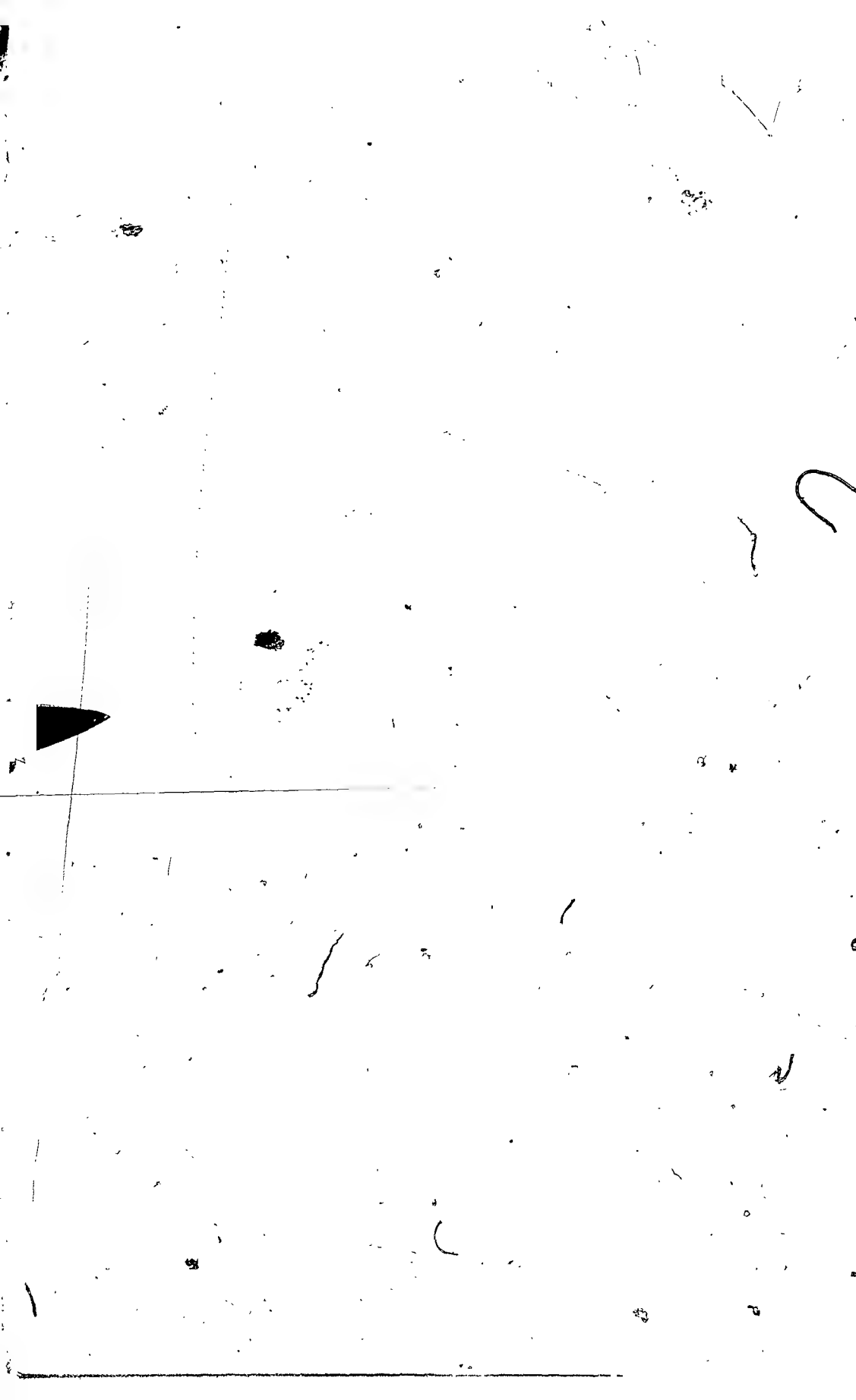
Blygt bjuder jëntan sin pojke till valsen.

Pojken i smyg kysser jëntan på halsen.

Stråktaglet tystnar och dansen är slut.



Röda girlander



Allra kärestan min.

VAD är all jordens härlighet
mot dig, min hjärtanskär.
Glatt bär jag nöd och torftighet,
om du blott är mig när.
Du är mitt hjärtas tysta trängtan
och mina drömmars ljuva längtan,
min själs lycksalighet.

Och vore jag en mäktig drott
i världens skönsta land,
med gyllne krona, gods och slott
och spira i min hand,
så var jag arm, trots makt och ära,
och svag, om du ej ville bära
min bördas halva lott.

Flyr du än bort på okänd stig
till alltets fjärmsta vrå,
om tusen dödar hota mig,
jag följer dig ändå.
Ty där du är, har lyckan fäste
och själva Hades mörka näste
blir himmelsljust med dig.

Minns du?

MINNES du, Lisa-lill, hänfarna stunder?

Längtar du icke tillbaka som jag
till våra stigar i barndomens lunder,
lekarnes rosiga, friska behag?

Lisa-lill, drömtös med guldgula flätor,
minnes du än våra barnsliga trätor?
Minnes du, Lisa-lill, barndomens dag?

Hör du ännu huru jättarna rasa
borta vid fjället, där kvällssolen dog?
Lyser ej skenet från majnattens brasa
än lika trolskt över hembygdens skog?
Minns du den gång, då i glatt kurragömma
jag ville kyssa dig? Kan du det glömma,
Lisa-lill, majtös? — Jag minnes det nog.

Allvaret sprängde den lyckliga klanen.
Jag gick åt väster och du blev i öst.
Rullar den mäktig och vred, oceanen,
hör jag dock ännu din skojfriska röst.
Undrar om du, där du kämpar och strider
hämtar, som jag, ifrån barndomens tider,
Lisa-lill, ljuvlig och helande tröst.

D u ä r d r o t t n i n g .

DU är drottning, jag är kungen.
Bortom hedarne och ljungen
är vår tron.
Ser du tinnarna på fjället?
Det är tornen i kastellet
ovan daln och mon.

I ett tusenmila rike,
vartill världen ej sett like
någon gång,
och där lyckan aldrig dalar,
skall vi bo i ljusa salar
hela dagen lång

Makten, äran, härligheten
ligger, jämte saligheten
för din fot.
Solsken tjugofyra timmar,
skog och fjäll och sjö som glimmar,
tag som ditt emot.

Öst- och västergökar gala,
och i rymden slår en svala
glatt sin drill:
"Ditt, kvivitt!" — Min lilla snärta,
detta allt, plus kungens hjärta,
hör en drottning till!

Stjärnöga.

STJÄRNÖGA, skönast bland sköna,
 brunhylta, åtrådda mö,
liljesmärt är du om midjan,
mörkögd som skogarnas sjö;
trolsk som en försommardager,
Stjärnöga, strålande fager.

Stjärnöga, hövdingadotter,
Ojibways dyraste skatt,
milt genom skogarnas riken
klingar ditt smittande skratt.
Oskulden går vid din sida,
Stjärnöga, drömmande, blida.

— — — — —

Stjärnöga, lastbara slinka,
gatans besudlade nymf,
rännstenen blivit din hemvist,
renheten är dig en skymf:
Smutsiga blickar dig söka,
Stjärnöga, grändernas sköka.

Stjärnöga, skändad och härjad,
smyger sig trevande fram,
sänker sin blick emot jorden,
krossad och bruten av skam.
Skogen står sorgtung och spörjer.
Stjärnöga suckar och sörjer.

La mere moderne.

SANCTA MADONNA, heliga, höga,
skön såsom nattens stjärna och ren.
Kärlekens strålblick brann i ditt öga,
sällheten följde dig,
ljuset som höljde dig,
heliga moder, var gudomens sken.

Sancta madonna, redo att fylla,
kvinna, ditt ursprungs eviga krav.
Världars eoner hedra och hylla,
vörda och hälsa dig,
ära och älska dig,
moder, som varandets upphov oss gav.

— — — — —

Sancta madonna, kinderna glöda
fagert av smink och falsk är din lock.
Läpparna locka, frestande röda,
 när du modernt kokett
 tänder din cigarrett,
slank som en yngling i byxor och rock.

Sancta madonna, fåfängt du strävar
dölja för världen gudomens själ.
Än kring din panna glorian svävar,
 då till ditt mjuka sköt
 barnet ditt varmt du slöt.
Under din mask är du moder likväl.

S e s s a n s s a g a .

VILL du följa på en vandring
ut till minnets tysta borg,
dit ej nuets strider nå oss
med sin bleka allvarssorg.
Över gamla kända marker,
där vi båda fordom gått,
är ej svårt att finna stigen
ut till Vårdagslyckans slott.

Se, på daggfrisk blomstertuva
glittrar månens silverregn,
och en blyg linnea doftar
under granens gröna hägn.
Sätt dig här invid min sida,
lyss till vindens sagosus,
den har mycket att förtälja,
som vi glömt i livets brus:

"Där i slottet bodde fordom
 en prinsessa, vän och skär.
 Genom fönstrens silvergaller
 såg jag henne ofta där.
 Hennes ljusa gyllenlockar
 fladdrade för vindens fläkt,
 fager som en ros var kinden,
 nyss ur livets knoppning väckt.

Undrande på livets gåta
 och dess dunkeltydda svar
 brann en skygg och blygsam fråga
 i de mörkblå ögonpar.
 — Vad är livets mål och vad är
 ekot som mitt hjärta når?
 Kan du tyda mig den gåtan,
 vind, som genom träden går?—

Mellan parkens höga stammar
 går ett sus av daggfrisk vår
 och ett knippe solskensglitter
 leker i prinsessans hår,
 "— Evigheten är den källa
 varur livets ursprung flöt,
 målet är ock evighetens
 dunkla, ouppnådda sköt.

Ekot i ditt hjärtas kamrar,
det är livets gryningssång,
och den makt som väcker blomman
utur vinterdvalans tvång.
Skýnda ut till gröna lunder,
lyss till fågelskarans kör
och stäm in i livets vårsång!"
— Sessan sitter tyst och hör.

Och en fläkt av livslustglädje
blandar sig med kvällens vind,
kysser rosenfärgad rodnad
på prinsessans väna kind.
Ifrån slottets skumma salar
jublande hon skyndar hän,
men en dyster hotfull skugga
skymtar mellan parkens trän.

Det är sorgens fe som vaktar
så vid koja som vid slott,
och där nyss var sol och fröjder
blir med ens så kallt och grått.
Men ur snårens skymningsdager
klingar ljudet av en röst,
som fick gensvar djupt därinne
i prinsessans sorgsna bröst.

— Rädes icke, lilla sessa,
vill du räcka mig din hand
och gå med på vandringsfärden
ut till livets lyckoland.
När igenom mörka dälder
vägen synes tung och svår,
blir den ljus, om vi i kärlek
följa stigens dunkla spår. —

Och så drogo de tillsammans
ut mot livets äventyr.
Hur än tidens dagar växla,
hur än livets stormvind gnyr,
kan ej sorgens fe dem skilja,
hon har mist sin mörka makt,
och vid deras sida håller
lyckans fe en trogen vakt.”

— — —
Vinden slöt sin tysta saga
i ett sista ljust ackord,
och vid horisonten glänste
aftonsolens purpurbård.
— Det var du som gav mig vårtro,
när mitt liv var tröst och grått,
du var sagans lilla sessa
ifrån Vårdagslyckans slott!

Lilla Stina.

SÖTA lilla Stina,
stå ej där och flina
och gör narr av mig igen, du skälmska lilla troll!
— Stina bara skrattar
och med handen fattar
flickkokett i kanten av sin röda kjortelfäll.

Ut igenom grinden,
snabbare än vinden
kilar hon ifrån mig bort mot skogens gröna stig.
Fröjd och muntert fnitter!
Glam och gny och kvitter:
"Fånga mig, min lustig junker, får du kyssa mig!"

Stygga lilla jänta,
vänta bara, vänta
tills jag hinner fatt dig där i skogens tysta vrå,
där ej någon ser oss,
blott den skälmen Eros,
och han blundar när jag kysser dina ögon blå!

Lilla rackarunge,
här i skogens dunge
blev du ändå fast till sist på mossig blomsteräng!
Blåa ögon bäva,
men i rymden sväva
ljusa amoriner fram på månens silversträng.

Silkesmjuk är armen,
vit som mjölk är barmen,
skär som smultron lyser liljekullens blyga knopp..
Ljuv är blickens tjusning,
när i salig rusning
blodet brusar ungt och varmt av nyfött kärlekshopp.

Allt är tyst och stilla,
kära Stina-Lilla,
och i hela vida världen finns blott du och jag.
Själva månen glömmer
bort sin plikt; och drömmer
bakom lätta sirrusmoln om Edens första dag..



Helgdagsstämning

2

(



Framtidstro.

ÖVER gungflyträskan bär oss,
framtidstro som skapat världar.
Giv oss ledning och beskär oss
med det hopp som viljan härdar.
Stöd oss du, om modet sviker
och giv tröst när dagen viker
över kvälltung led.

Säg mig icke att du följde
stunden, som gick nyss till ända,
även om du ofta höljde
dig i töckendok, kanhända?
Är ej du av evigheten
satt att leda mänskligheten
genom tidens natt?

Hör jag icke hur du kväder
dina ungdomsfriska toner
där du djärv och orädd träder
fram i tvivelsmörka zoner?
Stiger icke över hopens
jämmer och infernoropens
larm din stämmas klang?

Gudatro, som döden tvingar,
se, hon svävar över jorden
på sin starkhets örnevingar.
— Ännu är du icke vorden
gravlagd. Nej, du är densamma
framtidshoppets gudaflamma
som i tidens vår.

Jultankar.

FÖRGÄVES jag söker den stjärna som ledde
de fattiga herdarne fordom en gång
till stallet, där Betlehems underverk skedde,
bebådat av änglarnes jublande sång.

Ty natten är mulen
och skrämmande kulen,
och hånande tyckes mig månskärans bila
från molnsky till molnsky på himmelen ila
med gäckande, luftiga språng.

Hör, klockorna ringa till otta i kyrkan!
Jag känner den väl, denna julmorgonspsalm,
som brusar därinne, och människors dyrkan
av snickaresonen, som vilar på halm.

Men, rätten till fröjden
och ljuset från höjden,
som sken över Betlehems heliga ställen,
är blott för den rättrogne, ej för rebellen
därute i dimmornas kvalm.

Nu mässas det åter om "frid över jorden,
till människors söner ett ljuvligt behag!"

Kanhända det ligger ett salt i de orden
för den som i köttet och anden är svag.

Fast klen är nog trösten,
ty skrovlig är rösten,
som härjats och skövlats av själviska strider
i två tusen år sedan herdarnes tider
och krubbans bebådade dag.

Av blodsskyar skymdes den, julnattens stjärna,
och änglarnes sång ljuder svag och förstämd.
Förgäves jag söker min barnatro värna,
de hycklares larm gör mig trött och förgrämd.

— — — — —
Bort vekliga tankar!

—Vid grenljusens dankar
mig lyster att blota till jordenes tärna,
och glömma den slocknande Betlehemsstjärna,
som blott gör mig vek och beklämd!

Dies iræ.

DIES IRAE. Sargad och slagen
vacklar du fram mellan dolda försåt.
Ovissa öden
bida, och döden.
Målet är fjärma, hett bränner dagen,
tung är den enslige vandrarens stråt.

• Dies iræ, ångestens timma!
Solen har mist sin strålande färg.
Skyarna tjockna,
världarna slockna.
Tung ligger lidandets långfredagsdimma
än över Golgatas ödsliga berg.

Dies faustus. Stod du en aning
före minuten som spårlöst förlopp,
fast vid ditt roder,
tjänande broder,
lätt, om än tidslarmet kväver din maning,
blir då ditt kors, ty dess väg heter hopp.

Marsfröjd.

NU skiner solen från himlataket
bland ljusa täppar så fryntligt blid,
och mars drar fram genom skogsgemaket
med varma vindar i dal och lid.
Nu faller vinterns och frostens stängsel
och mörka fångsel
av dyster ängsel
i vårdagsjämningens ljusa tid.

Det är så ljuvligt att gå och hoppas,
när drivan smälter på backens krön,
när sälg och vide vid stranden knoppas
och vårens blådis står över sjön.
Ja, det är härligt när dagen skrider
mot vårbrunsttider
och tanken glider
till hemligt möte med lilla mön.

Ren göken längst bort i hagen skalkas.
En ärlå trippar omkring i mull'n,
och tuppen skränar att sommarn nalkas.
En katta svarar från fäbodsskull'n:
Med vår i bröstet står lagårdsjäsentan
 vid tallskogsläntan,
 i salig väntan
på husbonddrängen, den falske drull'n.

Och gamle August, den gubbastollen,
fast stel och spattig, blir ung på nytt,
och far, som vore han släkt med trollen,
omkring på stugbacken rent förbytt.
Men röjmatismen, som jämt är vaken,
 fick tag i baken
 på gubbakraken:
"Du är för gammal för tockra kytt!"

April.

NYSS invid landsvägskröken
en näpen liten fröken
log emot mig och vinkade mig till,
men, medan jag stod fången
av häpnad, var hon gången.
Har ingen mött min sköna, mött April?

Hon bar en blomsterknippa
av hästhovsört och sippa
och annat grönt från markerna därtill.
Ur lockens ljusa slinga
violers syntes springa.
Har du ej mött min sköna, mött April?

Säg, såg du ej min flicka
bland skogens tuvor nicka
med skojfriskt skämt i ögats blå pupill?
— Är det ej hon som kallar
där bortom fält och vallar?
— Visst är det hon, min älskade April.

Då mörkna himlens skyar
och över bygd och byar
slår vintern ut sin vita snömantill.
Och när jag frusen nalkas
hör jag en röst som skalkas
och skrattar skadeglatt: "April, april!"

Sylvesternatt.

SKYMMANDE skyar
vid synranden stiga.
Mörka stå molnen
i midvinterkväll.
Vredgade vägen
har lagt sig till vila,
töcknet står tungt
över stugor och tjäll.

Sorlet har stannat
i sylvesternatten,
griften är grävd
för det döende år.
Väna valkyrior
viga till Valhall
härnadstrött hövding
på stjärnsmyckad bår.

Är det en klingande klocka som kallar,
skingrande tystnadens tryckande tvång?
Var det ett varsel från Valhallas väkter,
minnande mäktigt om tinglaset's gång?

Nornorna nynna
i nattliga nejden
tröstfulla toner
till suckande träl,
hoppet om hugnad
och huldare håvor,
lisa och lindring
åt lidande själ.

Lömskt ligger Loke
vid leden och lockar
vandraren vilse
i vintermörk natt.
"Gott är att glömma
i glam dina sorger!"
— Skärande skarpa
hörs trollenas skratt.

“Båtar det, broder,
att bågen din spänna?
Bättre är bågarens
brusande mjöd.
Dårar blott drömma
om dagar som stunda.
Livet till lustiga
lekar oss bjöd!

Vi skall du vändas
för vådor och örlig,
bäva för strandhugg
vid bränningars brus?
Bättre än blöda
vid härnad och holmgång,
lyster mig leding
vid kostliga krus.

Stäm dina strängar
i sprittande sånger,
gläd dig åt glädjen
i glammande lag!
Innan du slumrar
stum under stenen,
drick dig till dådkraft
och njut av din dag!"

Klart klingar åter en klockton i kvällen,
späd såsom sommarens flämtande fläkt.
Vän står Verdandi vid villande vägen,
skimrande skön i sin snövita dräkt.

"Skam blott skall skördas
av själviska själar,
vin är den vacklande
veklingens tröst.
Feghet blott ruelsens
runor skall rista
bittert och djupt
i hans bävande bröst.

Framtidens fröjder
är nutidens sorger,
skönast den skatt
som har skördats i strid.
Fly icke faran,
men modigt du möte
fiendens flockar
i farofylld tid.

Värna de veke
och skydda de svage,
räds ej att räcka
en broder din hand!
Då skall dig väna
valkyrior visa
vägen till Valhallas
vårliga strand."

Hör du en klingande klocka som kallar,
skingrande tystnadens tryckande tvång?
Vår det ett varsel från Valhallas väkter,
minnande mäktigt om timglasets gång?

Land, Thou Blessed.

From The Swedish of E. Bjorklund.

LAND, thou blessed,
My land of birth,
Take my song to thy glory!
And may it ring over heaven and earth,
Telling its wonderful story.
Telling of forests where rivers flow,
Valleys with harvests a-gleaming,
Summer nights sun and midwinter snow.
Land of my dreaming,
Sweden!

Land, thou blessed,
For thee I've fought,
Take the fruits of my labors!
Strengthen my arm and bless my thought,
Make me the first among neighbors!
Then shall, perhaps, when my day is done,
Someone remember my story,
And thou be honored and praised through thy son.
All to thy glory,
Sweden!

Ordlista.

Svensk-amerikanska Big Swede	Engelska Big Swede	Svenska "Storsvensk"; allm. ök- namn på svenskar
booze	"home brew"	"hembränt", langarsprit
bound te	to be bound to	vara tvungen att
cläma	claim	påstå
cära	care	bry sig om
daler	dollar	dollar, daler
entertäna	entertain	festa, "bjuda på kalas"
ej ät äl	not at all	icke alls
fila	feel	känna
fila långsam	feel lonesome	känna sig ensam
fixed	fixed	välbeställd, beredd
foxen	fox	räv
fuss	fuss	bråk, väsen
godd night	good night	god natt
gåån	gone	gången, förlorad
hospital	hospital	sjukhus, lasarett
joina	join	ansluta, sammanfoga
kids	kids	ungar, kid, killing
krokig	crooked	krokig, äv. skurkaktig
leava	leave	lämna, avresa
lumberjäck	lumberjack	timmerhuggare
mansion	mansion	palats
mean	mean	elak, ond
My lands	My lands	kraftuttryck
näbor	neighbour	granne, nabo
of course	of course	naturligtvis
picka	to pick	plocka
part	part	del
rägs	rags	trasor
shänte	shante	kåk
scrätcha	scratch	skrapa, klia
settlarn	settler	kolonist, nybyggare
stränger	stranger	främling
sävad	saved	sparad
tofft	tough	svår, seg
ta'r en massa penningar	takes a lot of	kostar mycket penningar
travla	travel (money)	eg. resa, sv. am. "gå till fots."
träne	train	tåget
use	use	användning, bruk
want av food	want of food	brist på föda
Yessör	Yes, Sir	ja, min herre

Innehåll

UR DJUPET STIGER

	Sida
Utopia	9
Crescendo	11
Disharmoni	12
Nom de guerre	14
Hunger	16
Den starkes visa	18
Guden är död, leve guden!	20
En gammal tramp	22
Kvalm	25
Ur kaos	26

STRANDHUGG

Söner av ett folk	31
Fridlös	33
Charles Bruzell	37
Soldater	39
Mister Olson	41
Charlie	43
Mr. Shoholme	45
Blåögda rödskinn	48
Tiggargossen	49
Mor på Tolvan	51
Big Swede	54

	Sida
Scylla och Carybdis	60
Svenskhet	63
Prolog	66

REMINISCENSER

Lena på Backen	73
Vid lägerbrasan	76
Minnen från Hawk Lake	79
Midsommardans	81

RÖDA GIRLANDER

Allra kärestan min	87
Minns du?	89
Du är drottning	91
Stjärnöga	93
La mere moderne	95
Sessans saga	97
Lilla Stina	101

HELGDAGSSTÄMNING

Framtidstro	107
Jultankar	109
Dies irae	111
Marsfröjd	112
April	114
Sylvesternatt	116
Land, Thou Blessed!	121

Tryckeri:
THE DAHL COMPANY, LTD.,
Winnipeg, Canada.